

Príhovor k výstave Malé grafické formy

Je pre mňa cťou, že môžem povedať niekoľko slov k prezentácii svojich výtvarných diel v priestore univerzitnej knižnice (teda ustanovizni sústreďujúcej um celého sveta), ktorá je už dnes aj významným stánkom v povedomí milovníkov výtvarného umenia. Vďaka iniciatíve pána riaditeľa tejto knižnice. Ale k veci...

Dnešný sloh v umení má isté črty, v ktorých možno postihnúť aj históriu umenia. Je však priskoro v súčasnosti hovoriť o určitom slohu. Oproti veľkým slohom minulosti, ako bol románsky, gotický, renesančný, barokový, atď., je pre súčasnosť aj v umení charakteristická „strata pomalosti“. Naozaj, kde sa to tak náhlime? Aká to plejáda umeleckých smerov a tendencií, keď som donedávna tlačiarenský štočok prácne zhotovoval z ťažko poddajnej drevenej dosky, a dnes materiálom štočka sa v mojom prípade neraz stáva vlastný finálny grafický list. Nie žeby som sa s pôvodným grafickým listom nestotožňoval, naopak, zostáva súčasťou mojej tvorivej genézy, dokladom či mapou môjho života oných rokov... Ale nemohol som, ani teraz nemôžem, sa ubrániť vývojovému trendu v umení... Hľadím na svoju niekdajšiu grafiku, kde tu aj so stopami textúry živého dreva, a zmocňuje sa ma nutkanie motív znovu uchopiť súčasným pohľadom, súčasnými technológiami – v mojom prípade grafickým programom prostredníctvom monitora počítača.

A pracujem, ergo aj neraz pretváram to, čo som kedysi vytvoril. Modifikujem už raz zobrazené za celkom iného sústredenia, ku ktorému nás vycvičili nové médiá. Bez akýchkoľvek príprav. Akoby už do vžitého výtvarného diela vstupoval iný „charakter“ autorstva. A porovnávam, vraciam sa k tomu, čo už raz bolo zobrazené, a prekvapuje ma, čo nanovo dioptriami tejto chvíle vidím. A zajtra to možno bude zase celkom iné dielo... Zakaždým sa uistím, že až teraz je to Ono. Koľkokrát si to ešte budem myslieť! Každopádne zadost'učinením je mi to, že prevzaté fragmenty v inovovanom diele ne strácajú stopy textúry pôvodného materiálu, akú do dreva vpísala umelkyňa – príroda. A som spokojný, pretože – myslím si – výsledné, teda nové grafické dielo poľudšťuje virtuálnu cudzotu dnešnej doby.

Áno, sú to moje, autorské stratégie. Pôvodná téma zostáva. Pýtam sa v duchu, dala výsledná forma digitálnym uchopením dielu i nový význam? Ak som v minulosti predvídal podobu diela, terajšia (nová) podoba diela v podstate nebola v mojej predstave konkretizovaná. Zjavila sa ako blesk nie na nebi, ale cez monitor počítača. Táto zjavená realita trpezlivo vinie špirálu mojej grafickej kreativity v súčasnosti...

Vystavené grafické diela každý z vás (ako divák) môže interpretovať na svoj spôsob. Vždy to bude pravdivá interpretácia. Predsa ide o umelecké diela. To, čo som o svojich grafikách už sčasti aspoň naznačil, bola moja interpretácia...

Kdesi som čítal, že v ľudskom vnútri existujú navzdory času a priestoru základné, stále univerzálne hodnoty. Umelecká kreativita je pokusom o ich znovunájdenie, odhalenie a zvečnenie. Aj táto výstava je snahou takéto hodnoty vyjadriť.

Ďakujem za pozornosť!

Michal Tokár